

**ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับผู้พ้นโทษ
ของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อม ในเขตกรุงเทพมหานคร**

**Factors relating towards consent
of ex-convict employment of Small Enterprises (SE) in Bangkok**

วันชนะ เปลื้องวัลย์*

Wanchana Phuangwan

วิเชียร ปรีชาธรรมวงศ์**

Wichien Prechathamwong

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาถึงระดับการยอมรับผู้พ้นโทษของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อม ในเขตกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับผู้พ้นโทษของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อม ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อม (SE) ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 ราย โดยทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่า t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ Pearson Correlation โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการศึกษาพบว่า การยอมรับของผู้ประกอบการต่อผู้พ้นโทษในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยหากจำแนกเป็นด้านพบว่า การยอมรับในด้านประวัติอาชญากรรมของผู้ประกอบการที่มีต่อผู้พ้นโทษประกอบด้วย การมีบันทึกประวัติอาชญากรรมในภาครัฐ ฐานความผิด ระยะเวลาที่ถูกจำคุก ความถี่ของการกระทำผิดซ้ำนักโทษ และประวัติการถูกคุมประพฤติการยอมรับอยู่ในระดับน้อย การยอมรับในด้านกระบวนการแก้ไข ฟื้นฟู ผู้กระทำผิดในเรือนจำของผู้ประกอบการที่มีต่อผู้พ้นโทษ ประกอบด้วย

* นิสิตปริญญาตรี หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Bachelor degree Student, Bachelor of Art Program in Political Science, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University, Corresponding author, E-mail: wanchanaphuangwan@hotmail.com

** ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ
Department of Political Science and Public Administration, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University, Special Problem Advisor, E-mail: wichien.p@ku.th

ด้านทักษะอาชีพ ด้านการศึกษา ด้านการพัฒนาพฤติกรรม ร่างกายและจิตใจ และในด้านอื่น ๆ การยอมรับอยู่ในระดับปานกลาง และการยอมรับในด้านมาตรการและสิทธิประโยชน์ทางกฎหมายของผู้ประกอบการที่มีต่อผู้พ้นโทษ ประกอบด้วย ด้านภาษี และการประกันภัย การยอมรับอยู่ในระดับมาก ในการทดสอบสมมติฐานพบว่า ศาสนาของผู้ประกอบการต่างกัน การยอมรับผู้พ้นโทษของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และความรู้ของผู้ประกอบการกับการยอมรับผู้พ้นโทษของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานครนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

คำสำคัญ: ผู้พ้นโทษ, ผู้ประกอบการ, การยอมรับ, วิสาหกิจขนาดย่อม

Abstract

This research was Quantitative Research, the objectives of this research were to study as following 1.) To survey an consent level towards consent of ex-convict employment of Small Enterprises (SE) in Bangkok. 2.) To survey the factors relating towards consent of ex-convict employment of Small Enterprises (SE) in Bangkok. The sample used in this study consisted of 400 of Small Enterprise's owner in Bangkok. A questionnaire was used as a tool to collect data. Data were analyzed by computer program in terms of percentage, average mean, and hypotheses were tested by t-test and One-way ANOVA and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient at the statistical level of 0.05.

The results of this research found that overview of an consent level towards consent of ex-convict employment of Small Enterprises (SE) in Bangkok was in the medium level, by considering consist of the acceptance of criminal record including having a record of criminal records, offense base, length of imprisonment, frequency of convictions, class of prisoner and probation records overview of an acceptance level was low, The acceptance of In-Prison Rehabilitation Programs including career skills, education, physical and mental development, and others overview of an acceptance level was medium and the acceptance of measures or legal benefits for business's owner including tax and insurance overview of an acceptance level was high. Hypothesis testing found that different knowledge of entrepreneurs relating acceptance to employment of ex - convicts with statistical significance at the 0.05 level and knowledge of entrepreneurs had no relate acceptance employment of ex - convicts of small enterprises in Bangkok with statistical significance at the 0.01 level according to the hypothesis.

Keywords: Ex - Convicts, Entrepreneur, Acceptance, Small Enterprise

บทนำ

ประเทศไทยนับตั้งแต่ปี 2559 จนถึงปี 2562 มีจำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวทั้งสิ้นจำนวน 552,992 ราย แต่กลับมีผู้พ้นโทษที่กลับมาก่อทำผิดซ้ำอีกภายในระยะเวลา 3 ปีเป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 343,442 ราย ซึ่งเป็นอัตราที่สูงมากถึงร้อยละ 62.11 (กรมราชทัณฑ์, 2564) จากงานศึกษาพบว่า ปัจจัยหลักที่เป็นเหตุให้ทำผิดซ้ำได้แก่ การไม่มีงานทำ และไม่มีรายได้ จากสถิติพบว่าผู้ที่ออกมาจากเรือนจำแล้ว ก่อทำผิดซ้ำ ภายใน 1 ปีนั้นมี 14% ที่มีสาเหตุแน่ชัดว่าเป็นเพราะหางานทำไม่ได้ (The Momentum, 2561) และจากสถิติที่ผ่านมา มีผู้ต้องขังส่วนหนึ่งประมาณ 35% อยากทำงาน แต่ไม่มีงานอะไรให้ทำ (ไทยโพสต์, 2564) โดยปัจจัยทางด้านอาชีพหรือการมีงานทำ นับเป็นส่วนสำคัญในการทำให้ผู้พ้นโทษนั้น ไม่กลับไปก่อทำ ความผิดซ้ำอีก ถึงแม้ว่ากรมราชทัณฑ์จะมีมาตรการหรือโครงการต่าง ๆ ในการเตรียมความพร้อม และให้ ความช่วยเหลือแก่ผู้พ้นโทษให้ มีงานทำ เช่น โครงการประชารัฐร่วมรัฐ พัฒนาผู้ต้องขังสู่ภาคอุตสาหกรรม โดยเป็นการส่งตัวผู้ต้องขังออกไปฝึกทักษะการทำงานกับบริษัทอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่เข้าร่วมโครงการ โดยโครงการนี้ปัจจุบันมีสถานประกอบการเข้าร่วมเพียง 23 แห่ง รองรับผู้พ้นโทษได้อย่างน้อย 186 อัตรา เท่านั้น และยังมีโครงการจ้างงานคืนคนดีสู่สังคม เพื่อช่วยเหลือผู้กระทำผิดที่พ้นโทษออกมาแล้ว ให้มีงานทำ สามารถเข้าถึงแหล่งงาน ซึ่งจะช่วยให้ผู้พ้นโทษมีรายได้เพียงพอ สำหรับการดำรงชีวิตในช่วงระยะแรก ของการพ้นโทษ โดยให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรมจ้างงานผู้พ้นโทษ จำแนกเป็นตำแหน่งพนักงาน ทั่วไป ตำแหน่งพนักงานขับรถยนต์และตำแหน่งพนักงานหมวด/เสริมสวย

โครงการประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ หรือ ศูนย์ CARE (Center for Assistance to Reintegration and Employment) เป็นอีกหนึ่งโครงการซึ่งมีหน้าที่จัดทำข้อมูลผู้ต้องขังที่ใกล้พ้นโทษ รวมถึงสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้พ้นโทษในด้านต่าง ๆ อาทิ ทุนค่าพาหนะ การให้คำปรึกษาแหล่งงาน รวมถึง ประสานงานกับผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าและบริการที่ยินดีรับผู้พ้นโทษเข้าทำงาน (ทัณฑสถานบำบัด พิเศษกลาง, 2562) แต่จากสถิติการเข้าใช้บริการศูนย์ CARE พบว่าผู้พ้นโทษที่ต้องการความช่วยเหลือ ในด้านการจัดหางานพบว่าตั้งแต่ 1 ตุลาคม จนถึง 31 กรกฎาคม 2563 มีจำนวนผู้พ้นโทษที่ใช้บริการทั้งสิ้น 31,028 ราย โดยเป็นการขอคำแนะนำ ด้านแหล่งงานหรือตำแหน่งงานที่ว่างอยู่ เป็นจำนวนถึง 18,887 ราย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความต้องการด้านงานและอาชีพของผู้ที่พ้นโทษภายหลังจากการได้รับการปล่อยตัว (กรมราชทัณฑ์, 2563) จากมาตรการช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้พ้นโทษต่าง ๆ ของภาครัฐ ตามที่ได้กล่าวไปนั้น ส่วนใหญ่เป็นเพียงมาตรการช่วยเหลือสงเคราะห์ในระยะแรกหลังจากพ้นโทษจากเรือนจำเท่านั้น ซึ่งไม่อาจสามารถ ตอบสนองความต้องการ ในเรื่องของการที่จะมีงานทำอย่างมั่นคงของผู้พ้นโทษได้ แสดงถึงให้เห็นถึงปัญหา ในด้านการหาอาชีพและการมีงานทำของผู้พ้นโทษภายหลังจากการได้รับการปล่อยตัวแล้วและจากการที่สังคม ยังคงมีการตีตราผู้ต้องขัง มีทัศนคติเชิงลบ และไม่ให้ออกาสผู้ที่เคยผิดพลาด ทำให้ผู้พ้นโทษส่วนใหญ่ ประสบกับปัญหาขาดการยอมรับจากสังคม จึงไม่สามารถกลับคืนสู่สังคมได้ ส่งผลให้ขาดช่องทางทำมาหากิน และแหล่งรายได้ที่จะใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ทำให้ไม่สามารถที่จะหาเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ จนนำไปสู่การก่ออาชญากรรมและเกิดปัญหาการกระทำผิดซ้ำขึ้นอีก

กรมราชทัณฑ์มีการมุ่งเน้นการฝึกทักษะในด้านต่าง ๆ รวมถึงทักษะทางอาชีพให้กับผู้ต้องขัง เพื่อสร้างการยอมรับโดยอาจเป็นสิ่งจูงใจในการในการรับพิจารณาเข้าทำงานของผู้ประกอบการ อันเป็นปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ โดยผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าและบริการต่าง ๆ ซึ่งดำรงบทบาทเป็นผู้มอบโอกาสคนสำคัญที่จะมอบงาน สร้างอาชีพให้แก่ผู้พ้นโทษให้มีรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว ปัจจุบันภาครัฐมีการนำมาตรการทางภาษีเพื่อสนับสนุนการจ้างงานผู้พ้นโทษเข้าทำงาน เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจและสนับสนุนให้นายจ้างเกิดการจ้างงานผู้พ้นโทษ ก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ ทำให้ผู้พ้นโทษสามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ และยังช่วยลดโอกาสในการกระทำผิดซ้ำอีกด้วย (กรมราชทัณฑ์, 2563) โดยเขตกรุงเทพมหานครนั้น เป็นเมืองที่เป็นศูนย์กลางและมีความสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศไทย และจากผลสำรวจข้อมูลทางสถิติจากสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในปี 2563 พบว่ามีผู้ประกอบการธุรกิจ กลุ่มไมโครวิสาหกิจขนาดกลางและวิสาหกิจย่อย (MSME) ในกรุงเทพมหานครทั้งสิ้น 572,327 แห่ง จาก 3,148,739 แห่ง ทั่วประเทศ โดยถือเป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนของธุรกิจ MSME สูงที่สุดของประเทศ โดยจำนวนการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดต่าง ๆ ทั่วประเทศรวม 16,789,656 ราย มีการจ้างงานในกลุ่ม MSME เป็นจำนวนถึง 11,835,468 ราย หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 70 ของการจ้างงานรวมทั้งหมด โดยเฉพาะในกลุ่มวิสาหกิจขนาดย่อม (SE) มีจำนวนการจ้างงานในประเทศไทยสูงถึง 9,625,701 ราย มีการกระจายตัวของการจ้างงาน อยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานครสูงที่สุดเช่นกัน เป็นจำนวนทั้งสิ้น 2,434,603 ราย โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 25 ดังนั้น ธุรกิจ MSME จึงถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจรวมถึงการจ้างงาน

ดังนั้นการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับและสงเคราะห์ผู้พ้นโทษ ของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อม ในเขตกรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการยอมรับและสงเคราะห์ผู้พ้นโทษเข้าทำงาน ทั้งปัจจัยด้านส่วนบุคคล ปัจจัยด้านกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูในเรือนจำ ปัจจัยทางด้านกฎหมายและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การแสวงหาวิธีการหรือแนวทางเพิ่มเติมในการสร้างการยอมรับและสงเคราะห์ผู้พ้นโทษเข้าทำงาน อันเป็นการลดโอกาสในการกระทำผิดซ้ำ และเพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ผู้พ้นโทษ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการยอมรับผู้พ้นโทษของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการยอมรับผู้พ้นโทษของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับผู้พ้นโทษของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร เป็นผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจขนาดย่อม (SE) ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวน 554,477 แห่ง จากสถิติจำนวน MSME ในประเทศไทย ประจำปี 2563 สํารวจโดยสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแปร ดังนี้

ตัวแปรต้น ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบการ ประสบการณ์รับผู้พันโทษเข้าทำงาน และความรู้ของผู้ประกอบการเกี่ยวกับงานราชทัณฑ์ การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดในเรือนจำ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ตัวแปรตาม ประกอบด้วย การยอมรับผู้พันโทษเข้าทำงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อม ในเขตกรุงเทพมหานคร

การตรวจเอกสาร

ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ทำการศึกษา ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการยอมรับ

ซีไมพร สมจิตรานุกิจ (2540) ได้ให้ความหมายของ “การยอมรับ” ไว้ว่า หมายถึง การยอมรับเป็นพฤติกรรมของบุคคลในการรับเอาสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ตนเห็นว่าดีกว่า ทั้งรูปธรรมและนามธรรมไปปฏิบัติด้วยความเต็มใจ มีความพึงพอใจและเชื่อถือ และการยอมรับจะเกิดขึ้นได้โดยผ่านขั้นตอนการเรียนรู้ และทดลองปฏิบัติ การที่บุคคลยอมรับสิ่งใหม่นั้น ต้องมีการเปลี่ยนแปลงด้านบุคลิกภาพ ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคิดและค่านิยมของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคมโดยสามารถแสดงออกให้บุคคลเห็นอย่างชัดเจนทางพฤติกรรมของบุคคล

ปนัดดา อินทราวูธ (2543) ได้ให้ความหมายของ “การยอมรับ” ไว้ว่า หมายถึง กระบวนการที่บุคคลพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับรู้ เรียนรู้ หรือได้รับการแนะนำมา โดยในที่สุดก็รับเอาสิ่งนั้น ๆ มาใช้หรือปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ โดยระยะเวลาของกระบวนการการยอมรับนี้จะช้าหรือเร็ว ขึ้นอยู่กับตัวบุคคล และคุณลักษณะของสิ่งนั้น

ฉันทวรรณ ยงศ์ประเดิม (2545) ได้ให้ความหมายของ “การยอมรับ” ไว้ว่า หมายถึง กระบวนการทางจิตใจที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ของบุคคลนั้น ๆ ซึ่งจะแสดงออกมาโดยการเห็นด้วยหรือลงความเห็นว่า เป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม

Gordon (1999) ได้ให้ความหมายของ “การยอมรับ” ไว้ว่า หมายถึง สิ่งที่บุคคลหรือกลุ่มมีต่อสิ่งต่าง ๆ ว่าถูกต้องหรือเหมาะสม โดยอยู่บนพื้นฐานของความรู้ความเข้าใจในสิ่งนั้น ๆ และมีการตัดสินใจเพื่อนำไปปฏิบัติงานจริง ๆ ต่อไป

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า “การยอมรับ” คือ ความรู้สึกหรือทัศนคติที่มาจากกระบวนการทางความคิดและจิตใจของบุคคลที่เกิดขึ้นต่อสิ่งต่าง ๆ ทั้งสิ่งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เกิดได้จากการเรียนรู้ รวมถึงประสบการณ์ในอดีตต่าง ๆ ที่ได้พบเจอ แล้วจึงเกิดการพิจารณาและนำไปสู่การนำไปใช้หรือปฏิบัติ

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการยอมรับ

Rogers (1983) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการยอมรับในสิ่งใหม่ ๆ เอาไว้โดยแบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย ดังนี้

ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล โดยจะประกอบไปด้วย เพศ อายุ สถานภาพ สถานะทางเศรษฐกิจ รายได้ ระดับการศึกษา ทรัพย์สินต่าง ๆ รวมไปถึงความรู้ความสามารถ

- สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม มีอิทธิพลต่ออัตราการยอมรับว่าจะเกิดขึ้นเร็วหรือช้า เช่น การอยู่ในชุมชน ที่มีชนบทธรรมนิยมประเพณีหรือค่านิยมความเชื่อเก่า ๆ จะเป็นอุปสรรคต่อการเปลี่ยนแปลง

- สภาพทางภูมิศาสตร์ มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลง เช่น การที่มีสภาพทางภูมิศาสตร์ติดกับอีกห้องที่ ที่มีความเจริญทางเทคโนโลยีการคมนาคมหรือปริมาณทรัพยากรที่มากกว่า จะส่งผลให้เกิดอัตราการยอมรับได้เร็วกว่า

ปัจจัยทางด้านพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร บุคคลจะมีพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร ซึ่งจะประกอบไปด้วย พฤติกรรมการติดตามข่าวสาร ที่มาจากแหล่งข่าวสารทั้งที่เป็นทางการและไม่ทางการ ข่าวสารจากภายนอกชุมชน โดยการสื่อสารจะประกอบไปด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ ตัวผู้สื่อสารหรือแหล่งกำเนิดข่าวสาร ช่องทางการสื่อสาร และตัวผู้รับสาร โดยช่องทางการสื่อสารถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นตัวกำหนดว่าข่าวสารประเภทใดเหมาะสมที่สุดในการที่ผู้ส่งสารจะเลือกใช้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมความรู้ ทัศนคติ รวมถึงพฤติกรรมใหม่ ๆ ของผู้รับสาร และให้เป็นไปในแนวทางที่ผู้ส่งสารต้องการ โดยสามารถแบ่งช่องทางการสื่อสารได้เป็น 2 ลักษณะดังนี้

- ช่องทางการสื่อสารมวลชน โดยเป็นการถ่ายทอดข่าวสารที่เกี่ยวกับสื่อมวลชนทุกประเภท เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

- ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล โดยเป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล ที่มีจำนวนไม่มาก เช่น การติดต่อกับ ญาติ เพื่อนฝูง ผู้นำท้องถิ่น รวมถึงเจ้าหน้าที่รัฐ เป็นต้น

จากปัจจัยดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า การยอมรับเป็นกระบวนการทางจิตใจที่ส่งผลต่อความคิด หรือทัศนคติ เกิดได้จากการเรียนรู้ รวมถึงประสบการณ์ในอดีตต่าง ๆ ที่ได้พบเจอ โดยการเกิดการยอมรับของผู้ประกอบการ ที่มีต่อตัวผู้พันโทษในการส่งเสริมหรือรับเข้าทำงานนั้น อาจเกิดได้จากปัจจัยทั้งจากส่วนบุคคลของตัวผู้ประกอบการเอง ทั้ง เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ วัฒนธรรม เศรษฐกิจ ค่านิยม รวมถึงสภาพแวดล้อมที่อาศัยอยู่ เป็นต้น และปัจจัยทางด้านการสื่อสารหรือการรับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้พันโทษ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่ดี หรือเรื่องที่ไม่ดีรวมถึงการรับรู้ถึงกระบวนการในการแก้ไขฟื้นฟู หรือการจะได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ทางกฎหมายจากการส่งเสริมหรือผู้พันโทษ ปัจจัยเหล่านี้จะนำไปสู่การเลือกที่จะยอมรับหรือปฏิเสธในตัวของผู้พันโทษของผู้ประกอบการ

แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มไมโครวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (MSME)

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) (2557) ได้ให้ความหมายตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 ของ “วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม” ไว้ว่า หมายถึง กิจการผลิตสินค้า กิจการให้บริการ กิจการค้าส่ง กิจการค้าปลีก หรือกิจการอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา

พริยะ ผลพิรุฬห์ (2556) ได้ให้ความหมายของ “วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม” ไว้ว่า หมายถึง กลุ่มวิสาหกิจส่วนใหญ่ของประเทศ ที่มีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนาอย่างประเทศไทย มีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นการลงทุนในประเทศ และยังเป็นภาคธุรกิจที่มีจำนวนการจ้างงานส่วนใหญ่ของประเทศ ทั้งแรงงานในระบบ และแรงงานนอกระบบ เป็นแหล่งฝึกอาชีพของแรงงานประเภทต่าง ๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า “วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม” คือ ธุรกิจที่ดำเนินกิจการในประเทศไทยอยู่เป็นจำนวนมาก มีความเป็นอิสระโดยมีผู้บริหารคนเดียวหรือจำนวนไม่มาก และมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจรวมไปถึงด้านการจ้างงาน โดยจำแนกได้เป็น ธุรกิจภาคการผลิต ภาคการค้าและภาคการบริการ

การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง

การแก้ไขฟื้นฟู มีรายละเอียดในการแก้ไขฟื้นฟู ดังนี้ (กรมราชทัณฑ์, 2563)

1. กลุ่มผู้ต้องขังมีแนวโน้มไม่กระทำผิดซ้ำ คือ กลุ่มผู้ต้องขังที่ไม่จำเป็นต้องแก้ไข เป็นกลุ่มผู้ต้องขังที่กระทำผิดโดยพลั้งพลาด โดยกระทำผิดเป็นครั้งแรก ทำผิดโดยไม่แสดงความชั่วร้าย มีครอบครัวหรืออาชีพรองรับเมื่อพ้นโทษ ผู้ต้องขังกลุ่มนี้ไม่จำเป็นต้องแก้ไข และต้องไม่ทำให้กลุ่มนี้ตกต่ำไปกว่าเดิม หรือเรียนรู้จากผู้ที่มีความชำนาญ ส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัวให้รองรับกลับสู่สังคม และจัดสวัสดิการดูแลผู้ต้องขังเหล่านี้

2. กลุ่มผู้ต้องขังที่พอแก้ไขได้ คือ กลุ่มผู้ต้องขังที่ยังไม่ได้ถลำเข้าสู่วงจรอาชญากรรมซ้ำซาก โดยไม่ได้ เป็นอาชญากรอาชีพ กระทำผิดเพราะความจำเป็นหรือถูกกดดัน แต่มีแนวโน้มที่จะกระทำผิดซ้ำหากไม่ได้รับความช่วยเหลือหรือแก้ไข เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่จะต้องดำเนินการแก้ไขเป็นพิเศษ โดยการจัดเข้าโปรแกรมการแก้ไขต่าง ๆ

3. กลุ่มผู้ต้องขังที่ยากต่อการแก้ไข คือ กลุ่มผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำซาก กระทำผิดในคดีที่ให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูง กลุ่มอาชญากรอาชีพ หรือพวกที่มีความผิดปกติทางจิต กลุ่มนี้ต้องใช้เวลาปฏิบัติที่เข้มงวด โดยการเฝ้ามาตรการควบคุมอย่างเคร่งครัด และในการบำบัดแก้ไขจำเป็นต้องใช้โปรแกรมที่เข้มข้นเป็นพิเศษ

4. ผู้ต้องขังกลุ่มพิเศษ คือ การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังกลุ่มนี้จะมุ่งจัดสวัสดิการและการดูแลสวัสดิภาพให้แก่ผู้ต้องขังมากกว่าการแก้ไขฟื้นฟู

ขั้นตอนการดำเนินการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังในเรือนจำ

ในการดำเนินการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังนั้น มีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้ (กรมราชทัณฑ์, 2563)

1. การเลือกกลุ่มเป้าหมาย ในขั้นตอนแรกจะต้องมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ที่จะนำมาเข้ารับการแก้ไขฟื้นฟูก่อนว่า จะเลือกผู้ต้องขังประเภทใด จะพิจารณาในแง่ของคดี เช่น โปรแกรมการแก้ไขผู้ต้องขังกระทำผิดทางเพศ โปรแกรมการแก้ไขผู้ต้องขังคดียาเสพติด เป็นต้น หรือจะพิจารณาในแง่ของพฤติกรรม เช่น โปรแกรมการปรับพฤติกรรมผู้กระทำผิดที่ใช้ความรุนแรง เป็นต้น โดยการจัดอบรมควรจัดอบรมเป็นรุ่น ๆ รุ่นละประมาณ 30 - 50 คน หรือมากกว่านั้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับศักยภาพของเรือนจำ / ทัณฑสถาน ในเรื่องของสถานที่

วิทยาการ ฯลฯ สำหรับโปรแกรมเฉพาะสำหรับผู้ต้องขังทั่วไปที่มีโทษระยะสั้น ให้ใช้เฉพาะผู้ต้องขังที่มีโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี ต้องโทษในคดีอื่น ที่ไม่สามารถให้เข้าอบรมตามโปรแกรมตามลักษณะแห่งคดีและพฤติกรรมการกระทำผิดอื่นได้ เช่น พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ร.บ.ปิ่น ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ความผิดเกี่ยวกับเอกสาร หรือการค้าประเวณี เป็นต้น

2. การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเพื่อการแก้ไข เป็นการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเพื่อการแก้ไข หรือการประเมินเป็นรายบุคคล เพื่อที่จะสามารถรู้จักผู้ต้องขังเป็นรายบุคคล ซึ่งจะต้องเจาะลึกถึงพฤติกรรมและสาเหตุการกระทำผิดของผู้ต้องขังแต่ละคนเป็นกรณีศึกษา โดยเน้นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ศึกษาประวัติจากเอกสาร และจากการเปิดเผยของผู้ต้องขัง การสังเกตพฤติกรรม การใช้แบบประเมินทางจิตวิทยา เพื่อนำมาวิเคราะห์ จัดประเภท แยกประเภท และนำเข้าสู่โปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูเฉพาะตามความเหมาะสมของผู้ต้องขังแต่ละคนต่อไป

3. การดำเนินการตามโปรแกรมหรือขั้นตอนในการบำบัดฟื้นฟู เป็นการดำเนินการตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ เป็นการเฉพาะสำหรับแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง โดยถือว่าเป็นขั้นตอนหลักเพราะเป็น เนื้อหาสำคัญของการแก้ไขฟื้นฟู เช่น ถ้าจะแก้ไขฟื้นฟู ผู้กระทำผิดทางเพศ ก็ต้องจัดโปรแกรมซึ่งมีหลักสูตร บทเรียน และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่ออบรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ต้องขังคดีกระทำผิดทางเพศ ซึ่งอาจจะเริ่มจากการให้ความรู้ ให้ความเข้าใจ การฝึกทักษะ ปรับเปลี่ยนทัศนคติ และนำไปสู่การปรับพฤติกรรม ในกรณีของผู้ติดยาเสพติด หากนำวิธีการชุมชนบำบัดมาใช้ ขั้นตอนนี้ก็จะเป็นการนำกระบวนการกลุ่มมาใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของสมาชิก ซึ่งสมาชิกจะต้องอยู่ด้วยกันเป็นเวลานาน ประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชนบำบัด ถูกหล่อหลอมโดยอิทธิพลของกลุ่มจนเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม สำหรับการจัดหลักสูตรเฉพาะเพื่อให้ความรู้และปรับเปลี่ยนทัศนคติ พฤติกรรมของผู้ต้องขัง แต่ละโปรแกรมมีความหลากหลาย ซึ่งจะจัดอย่างไร ขึ้นอยู่กับการวิเคราะห์สาเหตุ และจัดประเภทผู้กระทำผิด

โปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังในเรือนจำ

ในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังนั้น แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้ (กรมราชทัณฑ์, 2563)

1. การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังขั้นพื้นฐาน เป็นกิจกรรมหลักที่มุ่งจัดให้ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ทั้งเรือนจำ ได้แก่ การฝึกวิชาชีพ การให้การศึกษาระดับสายสามัญและสายอาชีพ การอบรมทางศีลธรรม ตลอดจนกิจกรรมทางศาสนา สวัสดิการและนันทนาการต่าง ๆ เพื่อมุ่งฝึกทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตในสังคมให้กับผู้ต้องขัง แต่การแก้ไขฟื้นฟูด้วยวิธีการดังกล่าวยังไม่ได้ลงลึกถึงสาเหตุและมูลเหตุจูงใจ ตลอดจนพฤติกรรมในการกระทำผิดของผู้ต้องขังในแต่ละประเภทแต่ละบุคคลซึ่งมีความแตกต่างกัน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังขึ้นมาอีกระดับหนึ่ง

2. การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังเป็นการเฉพาะ เป็นแนวทางที่มุ่งปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ต้องขัง โดยเฉพาะพฤติกรรมอาชญากร ซึ่งจะมีหลักสูตรเฉพาะในการให้ความรู้และฝึกทักษะ รวมทั้งการใช้กระบวนการกลุ่มเป็นเครื่องมือ ในการปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมผู้ต้องขังแต่ละกลุ่ม แต่ละบุคคลตามความเหมาะสม ซึ่งการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังเป็นการเฉพาะนี้ อาจจัดแบ่งกลุ่มตามประเภทคดีหรือแบ่งตามพฤติกรรมการกระทำผิดของผู้ต้องขังก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการจัดโปรแกรมว่า จะมุ่งแก้ไขฟื้นฟู

ผู้ต้องขังกลุ่มใด โดยสามารถแบ่งกลุ่มตามประเภทคดี หรือตามพฤติกรรมของการกระทำความผิด โดยได้มีการแบ่งเป็นโปรแกรมต่าง ๆ ดังนี้

- โปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศ
- โปรแกรมการปรับพฤติกรรมผู้กระทำผิดที่ใช้ความรุนแรง
- โปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย
- โปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน
- โปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังคดียาเสพติด
- โปรแกรมการปรับพฤติกรรมผู้กระทำผิดอันเนื่องมาจากการดื่มสุรา
- โปรแกรมยุติธรรมนำสันติสุข
- โปรแกรมการแก้ไขผู้กระทำผิดซ้ำ
- โปรแกรมเฉพาะสำหรับผู้ต้องขังทั่วไปที่มีโทษระยะสั้น
- โปรแกรมเฉพาะสำหรับผู้ต้องขังทั่วไปที่มีโทษระยะสั้น (พักโทษกรณีพิเศษ)

การจัดหลักสูตรในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง (กรมราชทัณฑ์, 2563) ไม่สามารถกำหนดแน่นอนตายตัวได้ เนื่องจากผู้ต้องขังมีสาเหตุและมูลเหตุจูงใจ และพฤติกรรมในการกระทำความผิดที่แตกต่างกัน หลักสูตรโปรแกรมเป็นเพียงตัวอย่างให้เรือนจำ/ทัณฑสถานนำไปประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสม โดยทีมงานของนักบำบัดหรือผู้จัดโปรแกรมจะเป็นฝ่ายกำหนดหลักสูตร เพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการนำมาแก้ไข บำบัดฟื้นฟูซึ่งจะทราบได้จากผลในขั้นตอนของการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเพื่อการแก้ไข

การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย

การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เพื่อให้ผู้ต้องขังที่ถูกคุมขังมาเป็นเวลานาน เตรียมพร้อมสามารถปรับตัวเข้าสู่โลกภายนอกได้ โดยไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก โดยมีกระบวนการหรือขั้นตอนในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยแบ่งออกได้เป็น 3 ระยะ ดังนี้ (สุพิชฌาย์ สีตะสิทธิ์, 2558)

ระยะที่ 1 การจำแนกคุณสมบัติของผู้ต้องขัง

เป็นขั้นตอนการตรวจสอบคุณสมบัติผู้ต้องขังที่เหลื่อกำหนดระยะเวลาจำคุกไม่เกิน 6 เดือน เพื่อเข้าโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย มีการจัดทำประวัติส่วนบุคคล เพื่อสอบถามปัญหา ความต้องการ หรือแนวทางการวางแผนการดำเนินชีวิตภายหลังพ้นโทษ และมีการประเมินภาวะทางจิตของผู้เข้าโครงการ โดยนักจิตวิทยาเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น

ระยะที่ 2 การแยกตัวผู้ต้องขัง

คือการแยกตัวผู้ต้องขังที่จะเข้าโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ไปอยู่ในแดนสำหรับความพร้อมก่อนปล่อยโดยเฉพาะ โดยในกรณีนี้ที่สถานที่ยังคับแคบไม่เพียงพอ อาจมีการแยกเป็นเรือนนอนสำหรับผู้ต้องขังที่เตรียมความพร้อมก่อนปล่อยเป็นการเฉพาะ แล้วจึงมีการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. การฝึกอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย มีการจัดอบรมหลักสูตรในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เป็นระยะเวลา 30 - 100 ชั่วโมง ประกอบไปด้วยการอบรม 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาตัวร่างกาย โดยจะมีการฝึกระเบียบวินัยและกายบริหาร ด้านการพัฒนาจิตใจ โดยจะมีการอบรมทางศาสนาแบบเข้มข้น

และคุณธรรมจริยธรรม ด้านการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพ โดยจะมีการฝึกทักษะอาชีพอิสระ หรืออาชีพระยะสั้นเพื่อให้สามารถนำไปประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษได้ และด้านสุดท้ายคือด้านการเตรียมความพร้อมด้านครอบครัวและสังคม โดยจะมีการส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว การให้ความรู้ทางกฎหมายรวมถึงเงื่อนไขในการคุมประพฤติ เป็นต้น ในกรณีที่มีการประเมินภาวะทางจิตแล้วพบว่า ผู้ต้องขังที่เข้าร่วมโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยเป็นผู้ต้องขังที่มีปัญหา เช่น ผู้ต้องขังที่มีแนวโน้มกระทำความผิดซ้ำ ผู้ต้องขังพิการ ผู้ต้องขังที่มีอาการป่วยทางจิตหรือกาย ผู้ต้องขังไม่มีญาติหรือที่พักอาศัย เป็นต้น หลังจากผู้ต้องขังเหล่านี้ได้เข้ารับการอบรมทั้ง 4 ด้านดังที่กล่าวไปแล้ว ทางกรมราชทัณฑ์จะมีการจัดโปรแกรมการอบรมเพิ่มเติมเป็นการเฉพาะ โดยขึ้นอยู่กับปัญหาของผู้ต้องขังในแต่ละราย เช่น การให้คำปรึกษา การบำบัดเฉพาะ เป็นต้น โดยทางเรือนจำจะต้องคอยช่วยเหลือผู้ต้องขังเหล่านี้ภายหลังพ้นโทษไปแล้ว หรือให้เรือนจำติดต่อประสานงานไปยังหน่วยงานภายนอกเพื่อให้การช่วยเหลือดูแลก็ได้ และผู้ต้องขังที่เข้าโปรแกรมเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย จะต้องออกไปบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ภายนอกเรือนจำหรือทัณฑสถาน เพื่อจะได้สามารถปรับตัวเข้าสู่ชุมชน และมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือชุมชน ทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า และมีกำลังใจในการดำเนินชีวิต

2. การจัดวันนัดพบแรงงาน ทางเรือนจำและทัณฑสถานจะต้องจัดงานวันนัดพบแรงงาน โดยจะประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม ดังนี้ กิจกรรมอบรมความรู้ในการประกอบธุรกิจ SMEs และการพัฒนาบุคลิกภาพที่เหมาะสมในการสมัครงาน กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระและให้ความรู้และคำปรึกษาเรื่องสินเชื่อ เงินทุนในการทำธุรกิจ และกิจกรรมตลาดนัดแรงงาน โดยให้นายจ้างและผู้ประกอบการเข้ามาเปิดรับสมัครผู้ต้องขังที่ใกล้พ้นโทษเข้าทำงานในสถานประกอบการ

3. การประเมินความพร้อมก่อนปล่อย เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องจัดทำบัญชีตรวจสอบความพร้อม (Check list) ในด้านต่าง ๆ ของผู้ต้องขังก่อนปล่อยตัว เช่น ที่อยู่อาศัยหลังพ้นโทษ การวางแผนการดำเนินชีวิต แผนการประกอบอาชีพหลังพ้นโทษ ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สภาพจิตใจของผู้ต้องขัง การยอมรับของชุมชนและสังคม หากพบปัญหา เจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังต้องร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหานั้น ให้หมดไปก่อนได้รับการปล่อยตัว

4. การติดตามหลังพ้นโทษ หลังจากปล่อยตัวผู้ต้องขังได้ 3 เดือนแล้ว ทางเรือนจำและทัณฑสถานจะต้องทำการติดตามผลหลังปล่อย โดยมีวิธีการ เช่น การสัมภาษณ์ผู้ต้องขัง เจ้าหน้าที่ที่ติดตามผลด้วยตนเอง หรือประสานงานในท้องถิ่น / อบต. ที่เป็นเครือข่ายสังคมสงเคราะห์ช่วยติดตามผู้ต้องขัง จากนั้นรวบรวมข้อมูลส่งไปยังฝ่ายแก้ไขฟื้นฟูและเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย กองสังคมสงเคราะห์ กรมราชทัณฑ์ โดยจะต้องรายงานทุก ๆ 3 เดือน

ระยะที่ 3 ดูแลหลังปล่อย

ภายหลังการปล่อยตัวผู้ต้องขัง ทางเรือนจำและทัณฑสถานจะประสานงานกับองค์กรของรัฐหรือองค์กรเอกชน มูลนิธิต่าง ๆ เช่น มูลนิธิส่งเสริมพลเมืองดี บ้านพระพร เพื่อทำการสงเคราะห์ผู้ต้องขังภายหลังการปล่อย โดยจะขึ้นอยู่กับปัญหาและความจำเป็นของผู้ต้องขัง

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าการลงโทษของประเทศไทยในยุคปัจจุบัน เป็นการลงโทษเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูเพื่อให้ผู้กระทำความผิดสามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข โดยมีการจัดโปรแกรมเป็นการเฉพาะเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังที่อยู่ในเรือนจำ รวมถึงโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้ถูกคุมความประพฤติ โดยเน้นถึงการอบรม

ในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านของกฎหมายเบื้องต้น การรู้จักตนเอง การเปลี่ยนแปลงตนเอง การจัดการกับอารมณ์ และสิ่งเร้า การฝึกทักษะชีวิต การฝึกทักษะทางอาชีพ เพื่อให้ผู้ต้องขังเมื่อพ้นโทษจะได้สามารถหารายได้ และมีงานทำเพื่อที่จะไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำ โปรแกรมอบรมเฉพาะ ทั้งเรื่องเพศ ความรุนแรง ยาเสพติด การบำบัด พัฒนาจิตใจด้วยสุนทรียศาสตร์ในด้านต่าง ๆ รวมถึงมีการใช้ศาสนาเพื่อเข้ามาขัดเกลาพัฒนาจิตใจ ศีลธรรม

มาตรการช่วยเหลือหรือสิทธิประโยชน์ทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้พ้นโทษด้านงานและอาชีพ

สำหรับประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ที่พ้นโทษให้มีโอกาสได้รับการจ้างงานเพิ่มมากขึ้นล่าสุด ตามพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 704) พ.ศ. 2563 โดยมีมาตราที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ (กรมสรรพากร, 2563)

มาตรา 3 ในพระราชกฤษฎีกานี้ “ผู้พ้นโทษ” หมายความว่า นักโทษเด็ดขาดตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์ซึ่งมีสัญชาติไทย และได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำ เนื่องจากครบกำหนดโทษตามหมายศาลลดวันต้องโทษจำคุกหรือพักการลงโทษ

มาตรา 4 ให้อยกเว้นภาษีเงินได้ตามส่วน 3 หมวด 3 ในลักษณะ 2 แห่งประมวลรัษฎากรให้แก่บริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่รับผู้พ้นโทษ ซึ่งได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำเป็นระยะเวลาไม่เกินสามปี นับแต่วันที่ได้รับการปล่อยตัวเข้าทำงาน สำหรับเงินได้เป็นจำนวนร้อยละห้าสิบของรายจ่ายที่ได้จ่าย เป็นค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงานผู้พ้นโทษ เฉพาะในส่วนที่ไม่เกินหนึ่งหมื่นห้าพันบาทต่อคนต่อเดือน สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2563 แต่ไม่เกิน วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2563 ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

โดยการยกเว้นภาษีดังกล่าวตามพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ มีผลแก่กับบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเท่านั้น โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องจ้างงานผู้พ้นโทษที่เป็นนักโทษเด็ดขาด หรือนักโทษซึ่งได้รับการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษจำคุก และผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัวจากเรือนจำในระยะเวลาไม่เกิน 3 ปี โดยจะต้องเป็นผู้ที่มีสัญชาติไทย โดยพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ เป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับภาคเอกชน ในการช่วยสนับสนุนให้เกิดการจ้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ผู้พ้นโทษ อันเป็นการลดการกระทำผิดซ้ำได้อีกทางหนึ่ง

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานครที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีระดับการยอมรับผู้พ้นโทษเข้าทำงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานครของแตกต่างกัน
2. ประสบการณ์รับผู้พ้นโทษเข้าทำงานมีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับผู้พ้นโทษเข้าทำงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร
3. ความรู้เกี่ยวกับงานราชทัณฑ์ การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดในเรือนจำ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับผู้พ้นโทษเข้าทำงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากร (Population) คือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อม (SE) ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 554,477 แห่ง จากสถิติจำนวน MSME ในประเทศไทย ประจำปี 2563 สํารวจโดยสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (รายงานสถานการณ์ SME, 2564)

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) คือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อม ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 ราย ตามตารางการสุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ในระดับความคลาดเคลื่อนที่ 5% และทำการสุ่มตัวอย่างแบบ Simple Random Sampling โดยทำการแจกแบบสอบถามไปยังสถานประกอบการทั้ง 400 แห่ง และได้รับแบบสอบถามกลับครบทั้ง 400 ชุด

การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือการวิจัยคือแบบสอบถาม จำนวน 400 ฉบับ โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง และมีการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรง (validity) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย รวมถึงศึกษารูปแบบของเครื่องมือจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาความเที่ยงตรงและความถูกต้องในเชิงเนื้อหา (Content Validity) หลังจากนั้นจึงนำมาแก้ไขและปรับปรุงขอคำถามให้ดียิ่งขึ้น เพื่อความเข้าใจง่ายต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

2. การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทดสอบ (Try - Out) ผู้ประกอบการในจังหวัดขอนแก่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรวิจัยจำนวน 30 ราย แล้วจึงนำคะแนนที่ได้จากการทำสอบมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach (Cronbach's alpha Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ 0.97

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สำหรับอธิบายข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ระดับการยอมรับในด้านการแก้ไขฟื้นฟูในเรือนจำ และระดับการยอมรับในด้านมาตรการทางกฎหมาย

2. t-test และ One-way ANOVA ใช้เปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรระดับการยอมรับของผู้ประกอบการในด้านประวัติอาชญากรรม กระบวนการแก้ไขฟื้นฟู และกฎหมายกับการยอมรับผู้ฟื้นฟูเข้าทำงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร

3. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ Pearson Correlation ใช้สำหรับทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรประสพการณ์รับผู้ฟื้นฟูเข้าทำงาน และความรู้ของผู้ประกอบการเกี่ยวกับงานราชทัณฑ์ การแก้ไขฟื้นฟู ผู้กระทำความผิดในเรือนจำ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อการยอมรับผู้ฟื้นฟูเข้าทำงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 74.50 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.50 นับถือศาสนาพุทธคิดเป็นร้อยละ 91.30 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 70.50 สถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 60.50

ผลการศึกษายอมรับผู้พันโทษของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร

พบว่า ผู้ประกอบการมีระดับการยอมรับผู้พันโทษเข้าทำงานโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$) โดยหากจำแนกเป็นด้านพบว่า การยอมรับในด้านประวัติอาชญากรรมของผู้ประกอบการที่มีต่อผู้พันโทษ ประกอบด้วย การมีบันทึกประวัติอาชญากรรมในภาครัฐ ฐานความผิด ระยะเวลาที่ถูกจำคุก ความถี่ของการกระทำผิด ชั้นนักโทษ และประวัติการถูกคุมประพฤติมีการยอมรับอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.56$) การยอมรับในด้านกระบวนการแก้ไข ฟันฟู ผู้กระทำผิดในเรือนจำของผู้ประกอบการที่มีต่อผู้พันโทษ ประกอบด้วย ด้านทักษะอาชีพ ด้านการศึกษา ด้านการพัฒนาพฤติกรรม ร่างกายและจิตใจ และในด้านอื่น ๆ มีการยอมรับอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) และการยอมรับในด้านมาตรการและสิทธิประโยชน์ทางกฎหมายของผู้ประกอบการที่มีต่อผู้พันโทษ ประกอบด้วย ด้านภาษี และการประกันภัย มีการยอมรับอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.42$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการยอมรับผู้พันโทษของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน

(n=400)

การยอมรับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านประวัติอาชญากรรม	2.56	0.70	น้อย	3
2. ด้านกระบวนการแก้ไข ฟันฟู ผู้กระทำผิดในเรือนจำ	3.33	0.99	ปานกลาง	2
3. ด้านมาตรการและสิทธิประโยชน์ทางกฎหมาย	3.42	1.03	มาก	1
รวม	2.99	0.96	ปานกลาง	

ผลการเปรียบเทียบการยอมรับผู้พันโทษของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ อายุ ศาสนา การศึกษา และสถานภาพการสมรส

พบว่า เพศ อายุ การศึกษา และสถานภาพการสมรสของผู้ประกอบการต่างกัน มีการยอมรับผู้พันโทษของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ศาสนาของผู้ประกอบการต่างกันมีการยอมรับผู้พันโทษของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนของ F-test การยอมรับผู้พันโทษของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

(n=400)

ปัจจัยส่วนบุคคล	การยอมรับผู้พันโทษของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อม			
	t	F	p-value	สรุปผลการทดสอบ
1. เพศ	1.659	-	.098	ไม่แตกต่าง
2. อายุ	-	2.078	.103	ไม่แตกต่าง
3. ศาสนา	-	6.959***	.000	แตกต่าง
4. การศึกษา	-	1.464	.201	ไม่แตกต่าง
5. สถานภาพการสมรส	-	2.266	.080	ไม่แตกต่าง

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์รับผู้พันโทษเข้าทำงาน และความรู้ของผู้ประกอบการกับการยอมรับผู้พันโทษของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร

พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์รับผู้พันโทษเข้าทำงานกับการยอมรับผู้พันโทษของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานครไม่มีความสัมพันธ์กัน ในส่วนของความรู้ของผู้ประกอบการกับการยอมรับผู้พันโทษของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานครนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์รับผู้พันโทษเข้าทำงาน และความรู้ของผู้ประกอบการกับการยอมรับผู้พันโทษของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร

(n=400)

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) กับการยอมรับผู้พันโทษของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อม			
	ด้านประวัติอาชญากรรม(r)	ด้านกระบวนการแก้ไขฟื้นฟู ผู้กระทำผิดในเรือนจำ (r)	ด้านมาตรการและสิทธิประโยชน์ทางกฎหมาย (r)	ภาพรวม (r)
ประสบการณ์รับผู้พันโทษเข้าทำงาน	-0.070	-0.053	-0.052	-0.065
ความรู้ของผู้ประกอบการ	-0.145**	-0.121*	-0.146**	-0.144**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า เพศ อายุ การศึกษา และสถานภาพการสมรสของผู้ประกอบการต่างกัน มีการยอมรับผู้พันโทษของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นินดา ศิลารัตน์ และ วาสิตา บุญสาทร (2562) โดยเชื่อว่าการอบรมทางศาสนา สามารถช่วยเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ไม่ให้กระทำผิดได้ และถ้าหากยอมรับในสิ่งที่ตนได้กระทำ ความผิด และกลับตัวเป็นคนดี

การยอมรับทางด้านประวัติอาชญากรรม พบว่า ผู้ประกอบการมีการยอมรับโดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยสำหรับบุคคลที่มีประวัติอาชญากรรมติดตัวว่าเคยทำความผิดหรือเป็นบุคคลเคยจำคุกมาก่อน ไม่ว่าจะฐานความผิดใดก็ตาม ผู้ประกอบการจะให้การยอมรับในตัวบุคคลเหล่านี้ในระดับที่มาก-น้อย ตามความรุนแรงของการกระทำผิด ตามงานวิจัยนินดา ศิลารัตน์ และ วาสิตา บุญสาทร (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัย และประโยชน์ในการรับผู้พันโทษเข้าทำงานในองค์กร ได้สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับผู้พันโทษเข้าทำงานในองค์กร ซึ่งมาจากทั้งความคิดเห็นของผู้ประกอบการและ ผู้พันโทษ โดยพบว่าความรุนแรงของคดี (Offense level of crime) เป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ประกอบการ โดยเฉพาะความผิดที่กระทำด้วยความรุนแรงอย่างความผิดในฐานฆ่าผู้อื่น หรือความผิดทางเพศ จะพบว่ามีระดับการยอมรับน้อยที่สุด โดยอาจเนื่องมาจากการยอมรับตามทฤษฎีของ Rogers and shoemaker (1971) ในขั้นของการประเมินก่อนตัดสินใจที่จะยอมรับ โดยผู้ประกอบการจะพิจารณาและประเมินถึงผลเสียของการรับบุคคลที่มีประวัติการกระทำผิดที่รุนแรง โดยตามข้อเสนอแนะจากผู้ประกอบการที่ตอบแบบสอบถาม พบว่าจะมีการพิจารณาถึงฐานความผิด ว่าหากยอมรับบุคคลเข้าทำงานแล้วจะส่งผลกระทบต่อจิตใจของผู้ร่วมงานหรือไม่ เช่น ทำให้เกิดความกลัวหรือความหวาดระแวงต่อลูกจ้างในสถานประกอบการเดียวกัน เป็นต้น รวมไปถึงเรื่องความถี่ในการกระทำผิด หรือชั้นนักโทษที่ได้รับในระหว่างการถูกคุมขัง ก็นับเป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อการยอมรับ โดยหากยิ่งบุคคลนั้นเคยกระทำผิดซ้ำมากเท่าไร หรือมีประวัติเป็นนักโทษในชั้นที่ต่ำลงมากเท่าไร ก็จะส่งผลต่อการยอมรับของผู้ประกอบการที่ได้ประเมินถึงความเสี่ยงนั้น ๆ แล้ว เช่น หากรับมาบุคคลนั้นก็คงกระทำผิดซ้ำอีก หรือบุคคลนั้นขนาดถูกทำโทษในเรื่องจำยังคงมีความประพฤติเป็นนักโทษชั้นเลวอยู่ หากรับมาก็อาจทำให้สถานประกอบการเสียหายหรือกลับไปกระทำผิดซ้ำได้ ซึ่งไม่คุ้มหรือไม่เป็นประโยชน์ หากยอมรับบุคคลนั้นเข้าทำงานในสถานประกอบการของตน

การยอมรับในด้านกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูในเรือนจำ พบว่า ผู้ประกอบการมีการยอมรับโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้ประกอบการนอกจากจะให้ความสำคัญกับเรื่องของกรมระเบียบวินัยสามารถทำตามกฎระเบียบของสถานประกอบการได้แล้ว ผู้ประกอบการยังเน้นในเรื่องของทักษะในการเข้าสังคม โดยผู้ที่พันโทษจะต้องสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดี สามารถรับแรงกดดันจากการทำงานได้ โดยจากงานวิจัยของศูนย์บริหารข้อมูลตลาดแรงงานภาคเหนือ (2562) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บุคลิกภาพ และทักษะทางอาชีพของผู้ไกล่พันโทษ และความต้องการจ้างงานของนายจ้าง กรณีศึกษา : เรือนจำกลางลำปาง จากการประเมินบุคลิกภาพ พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่จาก 68 คน มีบุคลิกภาพแบบนิยมความจริง (R : Realistic Type)

จำนวน 25 คน โดยมีแนวโน้มจะเป็นคนพูดน้อย ไม่ชอบเข้าสังคมมากนัก มักประหม่าอายุเมื่อต้องร่วมกิจกรรมกับบุคคลอื่น แสดงให้เห็นถึงผู้ประกอบการอยากได้บุคคลที่มีความเป็นมิตร ไม่ทำให้เพื่อร่วมงานรู้สึกหวาดกลัว โดยในการดำเนินธุรกิจนั้นต้องมีขั้นตอนบริหารจัดการอย่างเป็นระบบระเบียบ แต่ละบุคคลมีหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างชัดเจน และที่สำคัญคือจะต้องมีการติดต่อประสานงานกันเพื่อให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างราบรื่น หากพนักงานในสถานประกอบการเกิดความหวาดกลัวและระแวงต่อกัน หรือไม่กล้าที่จะพูดคุยหรือมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ในการดำเนินงานไปสู่จุดมุ่งหมายของสถานประกอบการที่มีร่วมกัน ผลสุดท้ายการดำเนินงานต่าง ๆ จะไม่มีประสิทธิภาพและจะทำให้เกิดความเสียหายแก่สถานประกอบการในที่สุด ดังนั้นทางเรื่อนจำจึงควรให้ความสำคัญกับทักษะในการเข้าสังคม และในด้านของการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมชัยวงศ์ บริรักษ์ (2553) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคาดหวังของผู้ประกอบการ ที่มีต่อการจ้างงานผู้ต้องขังพินโทษและได้รับการฝึกวิชาชีพ พบว่าผู้ประกอบการให้ความสำคัญต่อผู้พินโทษที่สามารถพูดภาษาไทยได้มากที่สุด

มาตรการทางกฎหมายและสิทธิประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้ประกอบการมีการยอมรับโดยรวมอยู่ในระดับมาก ตามทฤษฎีการยอมรับของ Rogers and shoemaker (1971) เนื่องมาจากการดำเนินการธุรกิจต่าง ๆ มีเป้าหมายสำคัญคือผลกำไร ดังนั้น มาตรการทางภาษีต่าง ๆ ของภาครัฐที่มีให้แก่สถานประกอบการที่จ้างงานผู้พินโทษ จึงถือเป็นแรงจูงใจที่ทำให้เกิดการยอมรับมากขึ้น อีกทั้งการมีหลักประกันให้แก่สถานประกอบการต่อความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น สิ่งเหล่านี้ ผู้ประกอบการได้ประเมินถึงข้อดีข้อเสียแล้ว โดยล้วนเป็นผลประโยชน์ในทางรูปธรรมที่แน่นอน และเป็นแรงจูงใจซึ่งสถานประกอบการจะได้รับหากจ้างงานผู้พินโทษ

จากสมมติฐานในความรู้ของผู้ประกอบการเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ กระบวนการแก้ไขฟื้นฟูในเรือนจำ และในด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พบว่า ความรู้ของผู้ประกอบการเกี่ยวกับกรมราชทัณฑ์ การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในเรือนจำ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับในตัวผู้พินโทษ ซึ่งเป็นตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับทฤษฎีของ Rogers and shoemaker (1971) ได้กล่าวถึงกระบวนการในการยอมรับ ว่าเป็นกระบวนการทางจิตใจรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล โดยมีลักษณะคล้ายกับกระบวนการในการเรียนรู้ โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นของการรับรู้ เช่น ผู้ประกอบการรับรู้ถึงข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ กรมราชทัณฑ์ หรือกระบวนการในการแก้ไขฟื้นฟูและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัย ผู้ต้องขังในเรือนจำ หลังจากนั้นผู้ประกอบการจะเข้าสู่ขั้นของการให้ความสนใจและประเมินค่าในโปรแกรมการฟื้นฟูหรือการฝึกทักษะต่าง ๆ ในเรือนจำว่าสิ่ง ๆ นั้นดีหรือไม่หรือจะเป็นประโยชน์ต่อสถานประกอบการของตนหรือไม่ รวมถึงตระหนักถึงความเสี่ยงต่าง ๆ จนนำไปสู่ขั้นของการทดลองและยอมรับในตัวผู้พินโทษให้เข้ามาทำงานในสถานประกอบการของตน ทั้งนี้ในส่วนของผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าความสัมพันธ์ที่พบเป็นความสัมพันธ์เชิงลบ จึงกล่าวได้ว่า หากผู้ประกอบการมีความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ กระบวนการแก้ไขฟื้นฟูในเรือนจำ และในด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาก การยอมรับผู้พินโทษเข้าทำงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อมจะน้อยซึ่งเป็นประเด็นที่ควรพิจารณาแนะข้อสังเกตในส่วนนี้ต่อไป

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับและสงเคราะห์ผู้พ้นโทษของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อม ในเขตกรุงเทพมหานคร เมื่อวิเคราะห์และพิจารณาผลการวิจัยจากแบบสอบถามแล้ว สามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะจากการวิจัยได้ ดังนี้

1. การจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรรมและสิทธิของผู้ที่มีประวัติอาชญากรรม โดยจากผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการยอมรับฯ ในด้านประวัติอาชญากรรมในระดับน้อย เนื่องจากบุคคลที่มีประวัติทางอาชญากรรมนั้นมักถูกตีตราจากคนในสังคม รวมถึงสถานประกอบการบางแห่งนั้น มีการเรียกดูหรือสอบถามข้อมูลทางประวัติอาชญากรรมของผู้สมัครงาน ทำให้ผู้ที่พ้นโทษมักไม่ได้รับโอกาสในการมีงานทำ ถึงแม้ผู้พ้นโทษจะกระทำผิดเพียงครั้งแรก หรือได้รับโทษในฐานะความผิดที่เบา อย่างเช่น ฐานความผิดลหุโทษ หรือแม้แต่กระทำไปโดยไม่เจตนาหรือเกิดจากการเผลอเคว้ง ซึ่งไม่ได้เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากสันดานโดยตรง รวมถึงผู้ที่ตกเป็นผู้ต้องหา หรือ จำเลย ก็อาจสูญเสียโอกาสในการมีงานทำเช่นกัน เนื่องจากประเทศไทยนั้น มีการบันทึกประวัติอาชญากรรมลงในระบบภาครัฐ ในตั้งแต่ขั้นแรกของการยุติธรรม ตั้งแต่การตั้งข้อกล่าวหา หรือ พิมพ์รอยนิ้วมือ โดยที่ยังไม่มีการพิจารณาคดีจนถึงที่สุด ทั้งที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น อาจไม่ได้เป็นผู้ที่กระทำผิดจริงแต่มีชื่อปรากฏอยู่ในทะเบียนประวัติอาชญากรรม ดังนั้น ภาครัฐจึงควรมีการผลักดันร่างกฎหมายเกี่ยวกับประวัติอาชญากรรมให้เป็นทางการ เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับประวัติอาชญากรรมเป็นการเฉพาะ มีเป็นเพียงระเบียบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดีลักษณะที่ 32 เท่านั้น ซึ่งควรมีการร้องขอให้ลบประวัติอาชญากรรมออกได้หากบุคคลนั้นละเว้นจากการกระทำผิดมาเป็นเวลานานหรือตามระยะเวลาที่เห็นสมควร และควรมีกฎหมายควบคุมการสอบถามถึงประวัติอาชญากรรม เช่นเดียวกับสหรัฐอเมริกา อย่างเช่น การนำ Ban The Box มาใช้ การห้ามถามถึงประวัติอาชญากรรมก่อนการได้สัมภาษณ์ อันเป็นการเพิ่มโอกาสให้ผู้ที่ประวัติอาชญากรรม หรือผู้ที่พ้นโทษ ได้มีการพูดคุยกับนายจ้างก่อนแบบตัวต่อตัว เพราะประวัติอาชญากรรมไม่สามารถตัดสินในตัวคน ๆ นั้นได้มากกว่าการมานั่งคุยสอบถามกันก่อน โดยมีการให้สิทธิบุคคลในการอธิบายถึงเหตุผลในประวัติอาชญากรรมของตน รวมถึงการแจ้งเหตุผลที่เหมาะสม ในการปฏิเสธบุคคลนั้นเนื่องมาจากประวัติอาชญากรรม

2. การส่งเสริมเข้ารับการทดสอบฝีมือแรงงาน โดยจากผลการศึกษาพบว่า ในด้านของทักษะอาชีพนั้น ผู้ประกอบการเน้นในเรื่องของฝีมือในการทำงาน เช่น ทำงานได้อย่างละเอียดรอบคอบ หรือมีใบรับรองฝีมือการทำงาน ซึ่งอยู่ในระดับแรกของการยอมรับ ดังนั้น ทางเรือนจำจึงควรส่งเสริมสนับสนุนผู้พ้นโทษ ให้มีการเข้ารับการฝึกทักษะทางฝีมือแรงงานในด้านต่าง ๆ ให้เกิดความชำนาญ เพื่อสามารถเข้ารับการทดสอบเพื่อที่จะได้รับใบรับรองทักษะฝีมือ โดยกำหนดให้มีเกณฑ์ในระดับที่ผู้ประกอบการพึงพอใจ ซึ่งใบรับรองฝีมือนี้เปรียบเสมือนเครื่องยืนยันในฝีมือและความละเอียดของการทำงาน ซึ่งตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการที่ต้องการบุคคลที่มีความสามารถอย่างแท้จริง

3. การพัฒนาส่งเสริมโปรแกรมที่เสริมสร้างทักษะในการเข้าสังคม โดยจากผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการต้องการผู้พหุโทษที่สามารถเข้าสังคมได้ หรือมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีหรือเป็นมิตรต่อคนรอบข้าง ไม่ปิดกั้นหรือห่างจากบุคคลอื่น ซึ่งการที่บุคคลเป็นผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์ดี จะสามารถทำให้ปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างเป็นทีม ไม่สร้างความอึดอัดแก่เพื่อนร่วมงาน และสามารถสร้างความรักแก่บุคคลรอบข้าง ดังนั้นทางเรือนจำจึงควรมีการเพิ่มหรือส่งเสริมและพัฒนาโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างทักษะในการเข้าสังคม การอยู่ร่วมกับผู้อื่น และเน้นโปรแกรมในส่วนของการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เพราะผู้พหุโทษส่วนใหญ่เนื่องจากอยู่ในเรือนจำมาเป็นเวลานาน ทำให้ทักษะในการเข้าสังคมค่อนข้างต่ำ ซึ่งอาจส่งผลต่อการสมัครงานซึ่งผู้ว่าจ้างจะมีการดูถึงบุคลิกภาพและทักษะการเข้าสังคมการเป็นมิตรกับผู้อื่นด้วย

4. การปรับปรุงกฎหมายและประชาสัมพันธ์สิทธิประโยชน์แก่ผู้ประกอบการในการจ้างงานผู้พหุโทษ โดยจากผลการสำรวจพบว่าผู้ประกอบการร้อยละ 71.8 ไม่ทราบว่าการรัฐมีการลดภาษีเงินได้ให้แก่สถานประกอบการที่จ้างงานผู้พหุโทษ ซึ่งจากการสำรวจระดับการยอมรับพบว่า การยกเว้นภาษีเงินได้ร้อยละ 50 ของรายจ่ายที่จ้างงานผู้พหุโทษ ให้แก่สถานประกอบการ มีการยอมรับอยู่ในระดับมาก แต่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่ทราบมาก่อน ดังนั้นหากภาครัฐส่งเสริมการประชาสัมพันธ์แก่ผู้ประกอบการมากขึ้น ก็จะส่งผลให้ผู้ประกอบการมีการจ้างงานผู้พหุโทษมากยิ่งขึ้น รวมถึงหากภาครัฐมีการเพิ่มการยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีในด้านอื่น ๆ หรือลดหย่อนในปริมาณที่มากขึ้น และควรมีการบัญญัติในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร เป็นการถาวร ไม่เป็นเพียงเฉพาะแก่พระราชกฤษฎีกา ซึ่งมีกำหนดรอบระยะเวลาในสิทธิประโยชน์เอาไว้ เช่น กำหนดเฉพาะรอบระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 31 ธันวาคม เท่านั้น เป็นต้น ซึ่งมีความไม่สม่ำเสมอและไม่จูงใจสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง และควรไม่จำกัดสิทธิประโยชน์ให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเท่านั้น เนื่องจากการจ้างงานในธุรกิจรูปแบบอื่น ๆ เช่น บุคคลธรรมดา ถือว่ามีปริมาณมากและมีจำนวนการจ้างงานมากเช่นเดียวกัน

5. การประกันภัยแก่สถานประกอบการที่จ้างงานผู้พหุโทษ โดยจากผลการศึกษาพบว่าผู้ประกอบการมีระดับการยอมรับในด้านการประกันภัยแก่สถานประกอบการโดยภาครัฐ โดยมีวงเงินประกันสำหรับความเสียหายที่ได้รับจากการจ้างงานผู้พหุโทษอยู่ในระดับมาก ซึ่งการประกันภัยในรูปแบบนี้ สหรัฐอเมริกามีการนำมาใช้ คือ Federal Bonding Program (FBP) เพื่อเป็นแรงจูงใจให้แก่สถานประกอบการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายในช่วง 6 เดือนแรก และเป็นหลักประกันให้แก่สถานประกอบการต่อความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นโดยหากเกิดความเสียหายต่าง ๆ ขึ้นจากการจ้างงานบุคคลที่มีความเสี่ยง รวมถึงผู้พหุโทษก็จะมีเงินประกันให้ตามจำนวนที่เหมาะสม ซึ่งหากภาครัฐมีการประกันภัยให้แก่สถานประกอบการ และรวมกับสิทธิประโยชน์ทางภาษีดังที่กล่าวไป ก็จะสามารถดึงดูดสถานประกอบการให้มีการจ้างงานผู้พหุโทษมากขึ้นได้ ดังนั้นหากภาครัฐต้องการสนับสนุนให้มีการจ้างงานผู้พหุโทษ ภาครัฐก็ต้องมีหลักประกันให้แก่สถานประกอบการเช่นเดียวกันด้วย

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กรมราชทัณฑ์. (2563). **ศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ**. สืบค้นจาก <http://www.correct.go.th/care/care/>.
- กรมราชทัณฑ์. (2564). **สถิติการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง**. สืบค้นจาก <http://www.correct.go.th/recstats/index.php>
- กรมสรรพากร. (2563). **พระราชกฤษฎีกา ฉบับที่ 704 พ.ศ.2563 การยกเว้นรัฐฎากร กรณีการจ้างแรงงานผู้พ้นโทษเข้าทำงาน**. สืบค้นจาก <https://www.rd.go.th/1603.html>.
- ฉันทวรรณ ยงค์ประเดิม. (2545). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับบทบาทสตรีในการเป็นผู้นำทางการบริหาร : ศึกษาเฉพาะกรณี พนักงานบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- เฉลิมชัยวงศ์ บรรณรักษ์. (2553). **ความคาดหวังของผู้ประกอบการที่มีต่อการจ้างงานผู้ต้องขังพ้นโทษและได้รับการฝึกวิชาชีพ**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- ชไมพร สมจิตราณุกิจ. (2540). **ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้สมุนไพรรทดแทนสารเคมี กำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรในชุมชนหนึ่งของจังหวัดอุตรดิตถ์**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- ทัศนสถานบำบัดพิเศษกลาง. (2562). **ศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ หน้าที่ศูนย์ CARE คืออะไร**. สืบค้นจาก https://cida.site/care_center.html
- ไทยโพสต์. (2564). **'สมศักดิ์' เดินหน้าลดสถิติผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ เล็งสร้างงาน สร้างอาชีพ**. สืบค้นจาก <https://www.thaipost.net/main/detail/88793>.
- นิตา ศิลารัตน์ และ วาสิตา บุญสาคร. (2562). **ปัจจัยและประโยชน์ในการรับผู้พ้นโทษเข้าทำงานในองค์กร**. *วารสารการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์การ*, 11(2), 90-114.
- ปนัดดา อินทราวุธ. (2543). **การยอมรับมาตรฐาน ISO 14001 ของพนักงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีบริษัทอินเตอร์เนชั่นแนล คิวลิตีฟุตแวร์ จำกัด**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- พิริยะ ผลพิรุฬห์. (2556). **บทบาทของวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อมไทยในระบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์**. *วารสารเศรษฐศาสตร์ปริทรรศน์ สถาบันพัฒนาศาสตร์*, 7(1), 205-250.
- รายงานสถานการณ์ SME. (2564). **รายงานสถานการณ์ MSME ปี 2564**. สืบค้นจาก <https://www.sme.go.th/th/download.php?modulekey=215>
- ศูนย์บริหารข้อมูลตลาดแรงงานภาคเหนือ. (2562). **บุคลิกภาพและทักษะทางอาชีพของผู้ใกล้พ้นโทษ และความต้องการจ้างงานของนายจ้าง กรณีศึกษา: เรือนจำกลางลำปาง**. สืบค้นจาก https://www.doe.go.th/prd/download/download_by_pool_file/43740
- สุพิชฌาย์ สีตะสิทธิ์. (2558). **แนวทางที่เหมาะสมในการลงโทษและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดซ้ำในกระบวนการยุติธรรมไทย**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์).
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม(สสว.). (2557). **พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543**. สืบค้นจาก <https://www.sme.go.th/th/download.php?modulekey=27>.

- The Momentum. (2561). 8 ปีข้อกำหนดกรุงเทพ กับการผลักดัน 2 เรื่องใหญ่ 'รับผู้เคยจำคุกเข้าทำงาน-ใช้มาตรการอื่นแทนขัง. สืบค้นจาก <https://themomentum.co/tij-8-years-the-bangkok-rules/>.
- Gordon, Judith R. (1999). **Organizational Behavior: A Diagnostic Approach**. (6th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall International.
- Rogers, Everett M. (1983). **Diffusion of Innovation**. New York: The Free Press.
- Rogers, Everett M. and F.Floyd Shoemaker. (1971). **Communication of Innovations: A Cross Cultural Approach**. New York: The Free Press.